

25.06-31.10.2021

Wystawa w Muzeum
Emigracji w Gdyni

Przewodnik po wystawie „Klimaks”

w tekście łatwym do czytania i rozumienia

Muzeum Emigracji w Gdyni

Spis treści

Część I. Muzeum Emigracji w Gdyni i zwiedzanie wystawy „Klimaks”	4
Muzeum Emigracji w Gdyni	5
Zwiedzanie muzeum.....	7
Wystawa „Klimaks” – co zobaczysz?	8
Zasady zwiedzania	10
Dojście na wystawę – przed budynkiem.....	11
Dojście na wystawę – parter	12
Dojście na wystawę – plan pierwszego piętra	13
Wystawa „Klimaks” – plan wystawy	15
Wskazówki sensoryczne – światło	16
Wskazówki sensoryczne – dźwięk	17
Wskazówki dodatkowe – miejsca do odpoczynku	18
Część II. Wystawa „Klimaks” Korytarz.....	19
Klimaks – co to znaczy?	20
Skrzynka Warda.....	22
Las	24
Terytoria.....	26
Migracje – przemieszczanie się ludzi	27
Kolonizacja	28
Adaptacja	29
Kohabitacja.....	30
Środowisko	31
Dziedziczność	32
Ewolucja – zmiany zachodzące w czasie.....	33
Czekając na śnieg	34
Część III. Wystawa „Klimaks” Sala Wystaw Czasowych.....	35

Bioróżnorodność – siła w różnorodności	36
W poszukiwaniu nowych gatunków	37
Tropikalny las deszczowy	38
Epifitarium.....	40
Zielona katastrofa.....	42
W stronę równowagi.....	43
Autorzy i autorki.....	44

Część I. Muzeum Emigracji w Gdyni i zwiedzanie wystawy „Klimaks”

Muzeum Emigracji w Gdyni

W Muzeum Emigracji w Gdyni poznasz historię emigrantów.

Emigranci to osoby, które wyjechały ze swojej ojczyzny, aby zamieszkać w innym kraju.

Muzeum Emigracji w Gdyni – zdjęcie współczesne:

Muzeum mieści się w dawnym budynku Dworca Morskiego.

Kiedyś polscy emigranci wypływali z tego miejsca na statkach do innych krajów.

Dworzec Morski – tak wyglądał kiedyś:

Zwiedzanie muzeum

W muzeum zobaczysz wystawę stałą oraz wystawę „Klimaks”.

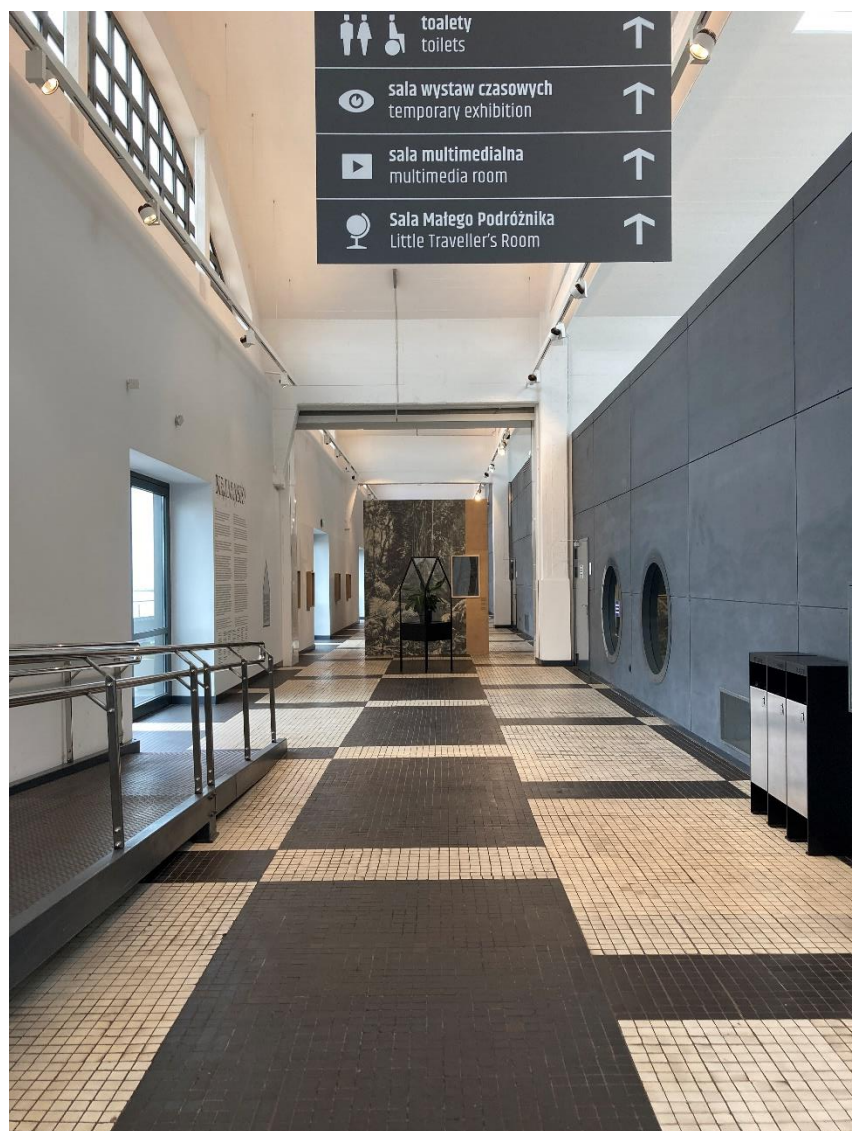
Na zdjęciu obok widzisz wejście na wystawę stałą.

Możesz ją zwiedzać zawsze, kiedy jesteś w muzeum i kupisz bilet.

Wystawa „Klimaks” to wystawa czasowa i możesz ją oglądać w określonym terminie – od 25 czerwca do 31 października 2021.

Wejście na wystawę „Klimaks” jest bezpłatne, czyli nie potrzebujesz biletu, żeby na nią wejść.

Na zdjęciu obok widzisz korytarz, w którym znajduje się ta wystawa.

Wystawa „Klimaks” – co zobaczysz?

Na wystawie zobaczysz prace fotograficzne pt. „Czekając na śnieg”.

Są to zdjęcia, dokumenty i fotografie z rodzinnych albumów.

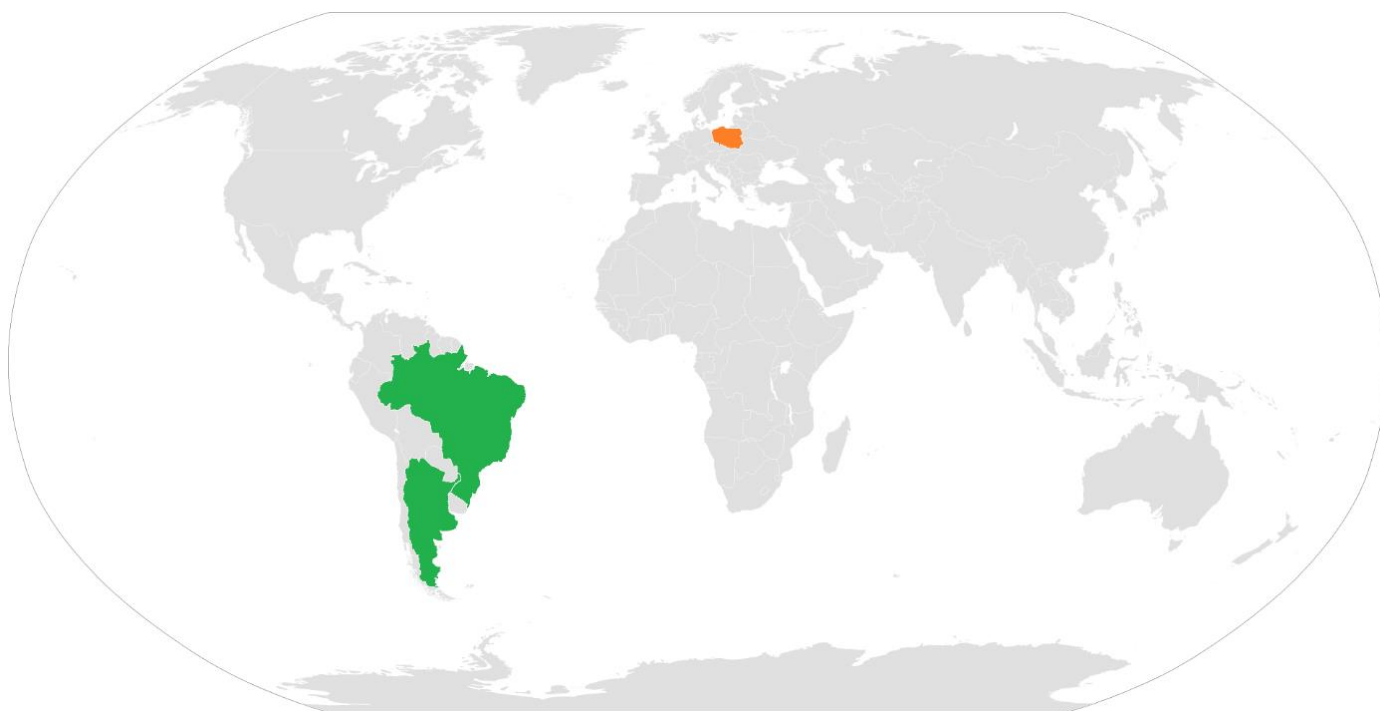
Autorki prac to Katarzyna i Marianna Wąsowskie.

Przedmioty przedstawione na wystawie pochodzą z Argentyny i Brazylii.

Są to kraje leżące w Ameryce Południowej.

Zamieszkała tam część emigrantów z Polski.

Zobaczysz te kraje na takiej mapie:

W kolorze pomarańczowym zaznaczona jest Polska.

W kolorze zielonym – Argentyna i Brazylia.

Na wystawie zobaczysz Skrzynkę Warda, w której podróżowały rośliny.

Wejdiesz do sali poświęconej Fundacji Biodiversitatis.

Zobaczysz film „*Stanhopea tigrina*”.

Stanhopea tigrina to nazwa storczyka. Jego zdjęcie widzisz poniżej.

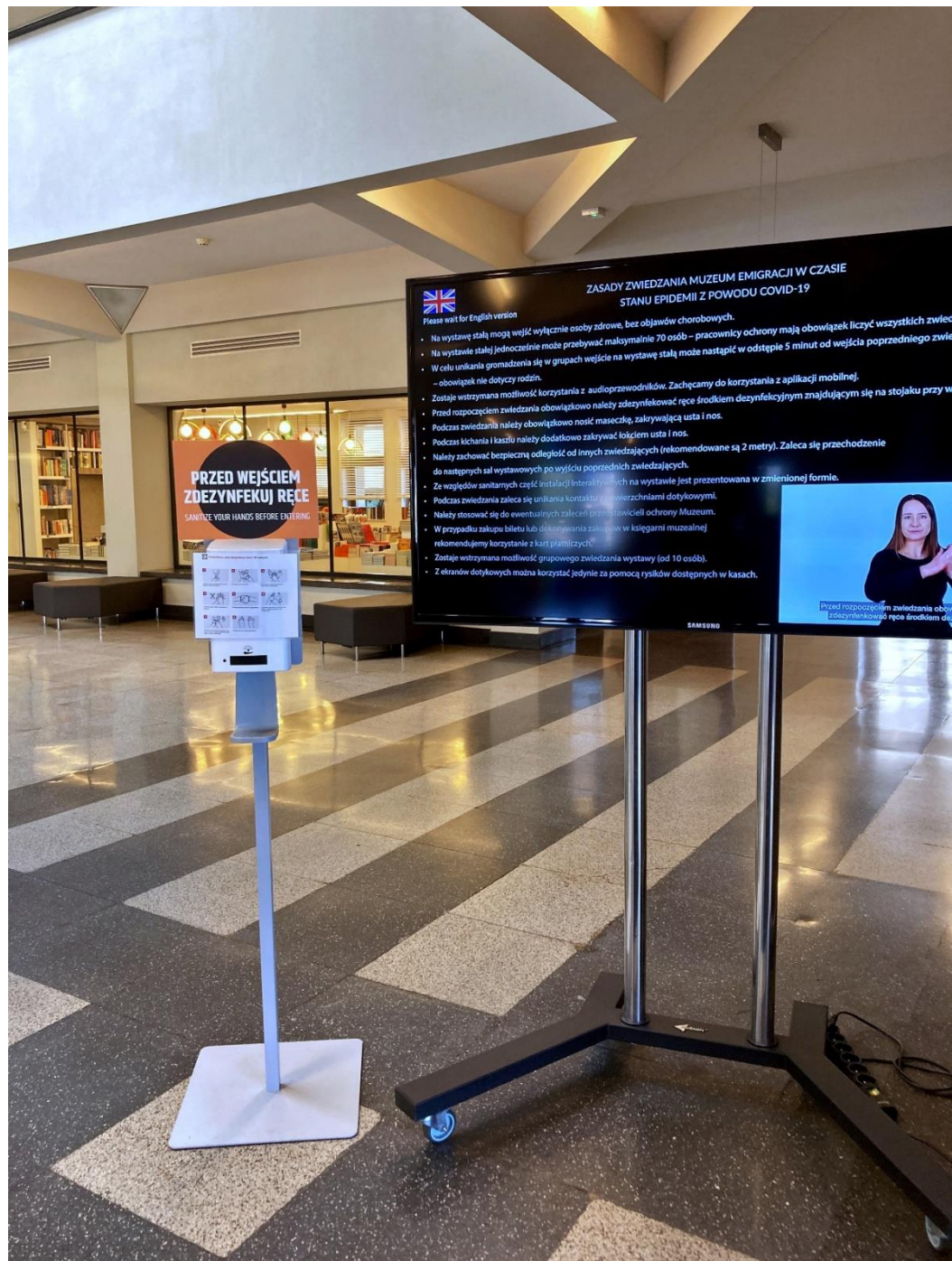

Zasady zwiedzania

Pamiętaj!

Ze względu na czas pandemii koronawirusa COVID-19, przed wejściem do muzeum:

- załóż maseczkę zakrywającą nos i usta,
- odkaż ręce płynem.

Dojście na wystawę – przed budynkiem

Do Muzeum wejdiesz po schodach korzystając z głównego wejścia lub podjazdem dla osób poruszających się na wózkach.

Podjazd znajduje się z lewej strony głównych schodów.

Z lewej strony drzwi znajduje się dzwonek – zadzwoń, a osoba z ochrony otworzy Ci drzwi.

Na zdjęciu poniżej widzisz oba wejścia.

Dojście na wystawę – parter

Jeśli korzystasz z podjazdu,
wjedź windą na poziom 0.

Możesz też wejść schodkami.

Wejdź do Holu Muzeum. Usłyszysz tam dźwięki lasu.

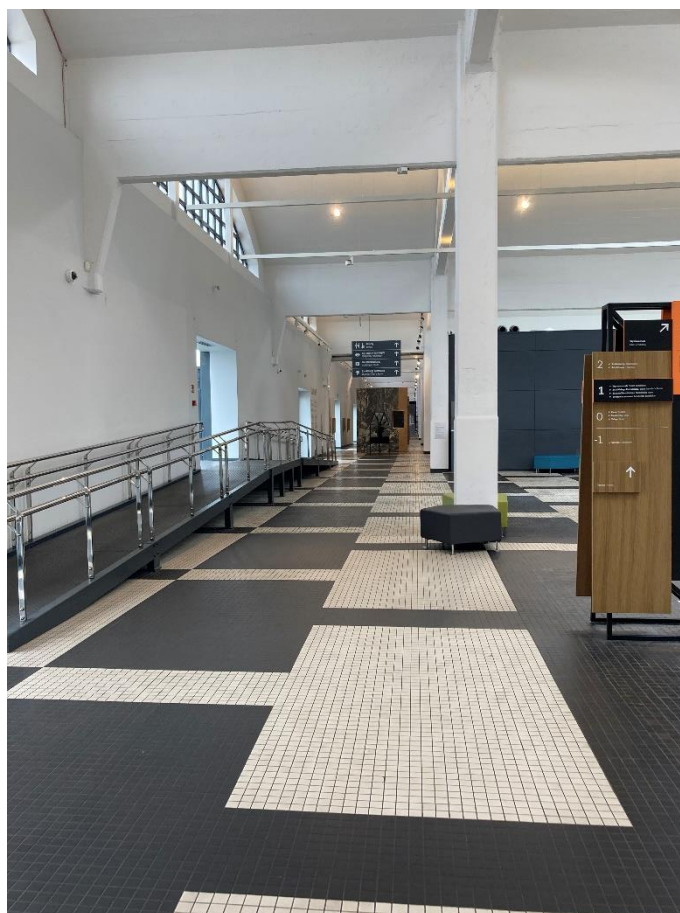

Wystawa „Klimaks” znajduje się na pierwszym piętrze.

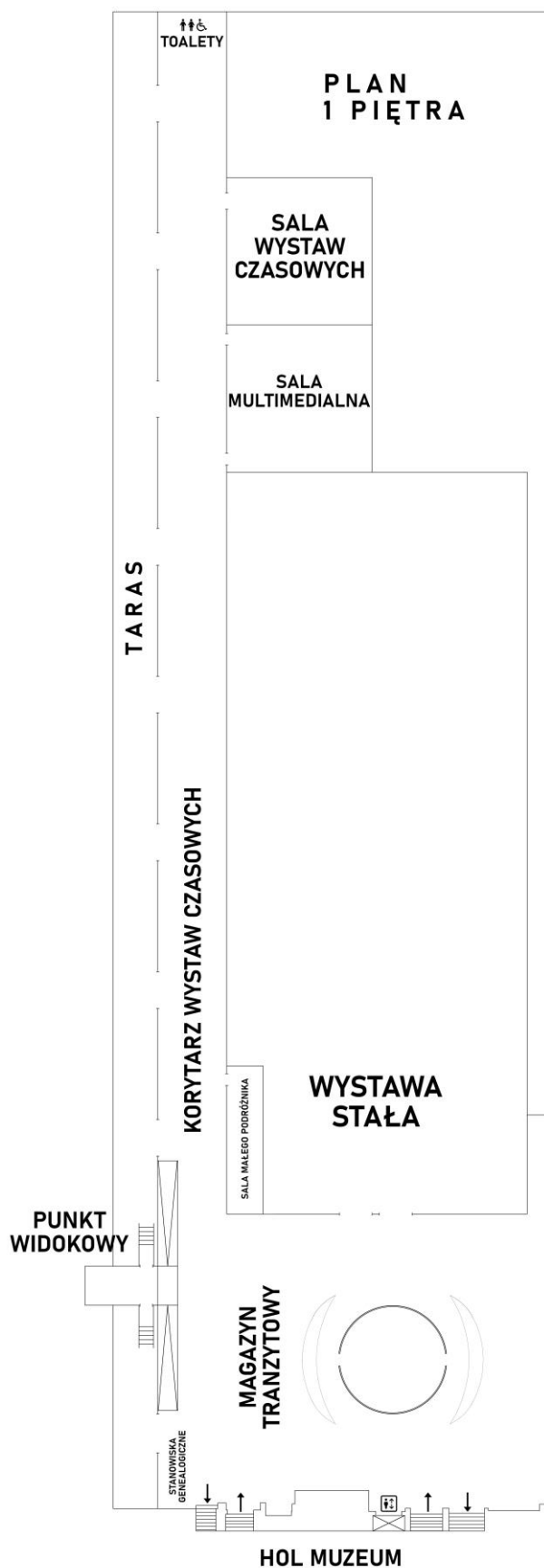
Dojdiesz tam schodami. Możesz też wjechać windą znajdującą się
po prawej stronie schodów.

Dojście na wystawę – plan pierwszego piętra

Po wejściu na pierwsze piętro znajdziesz się w Magazynie Tranzytowym.

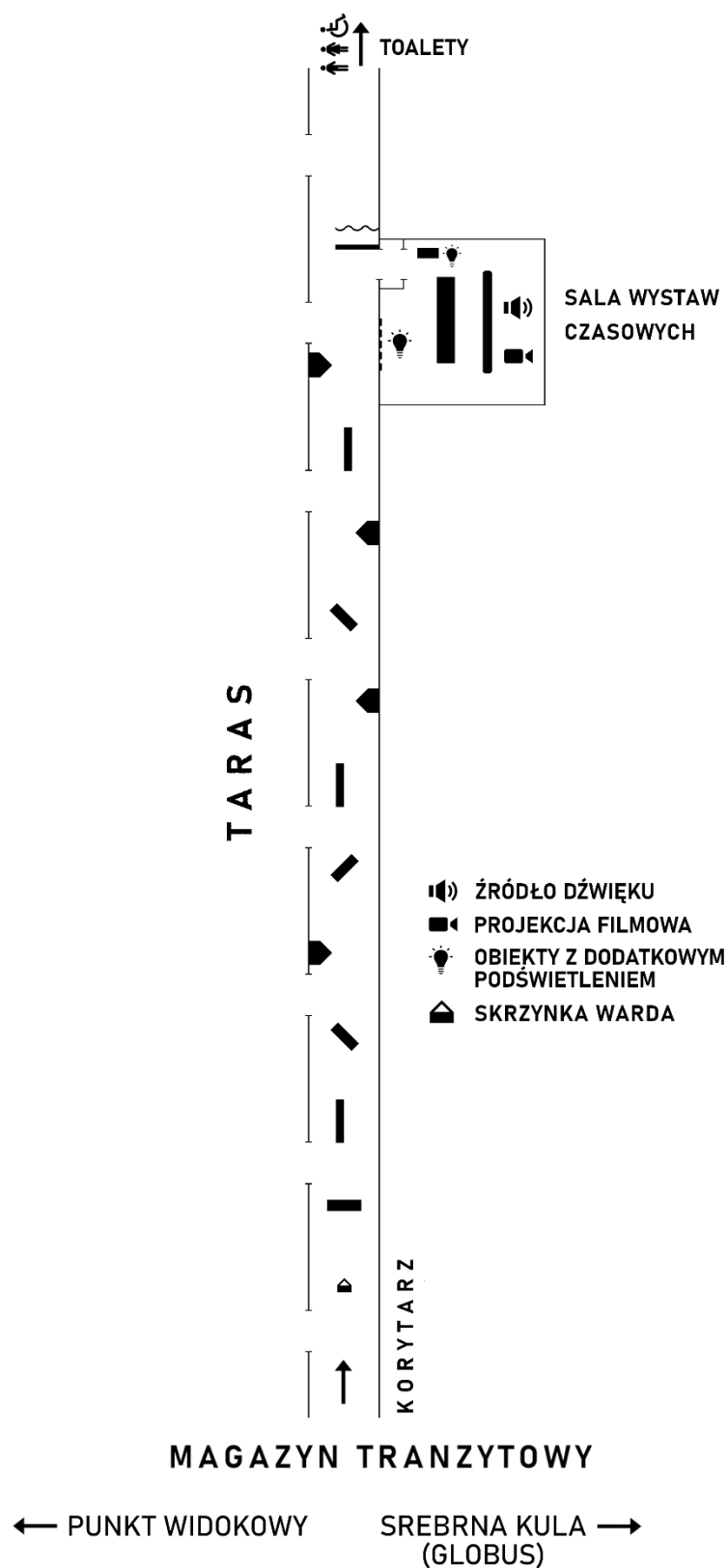

Wystawa „Klimaks” znajduje się po lewej stronie w korytarzu wystaw czasowych. Część wystawy zobaczysz w sali wystaw czasowych. Znajduje się ona na końcu korytarza.

Wystawa „Klimaks” – plan wystawy

Poniżej zobaczysz plan wystawy „Klimaks”.

Wskazówki sensoryczne – światło

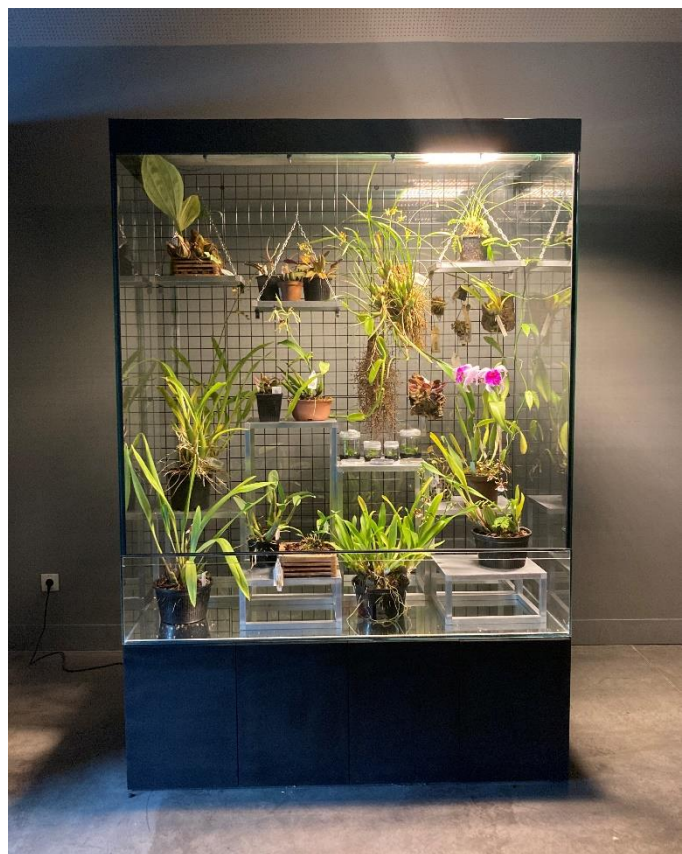

Na wystawie jest naturalne światło.

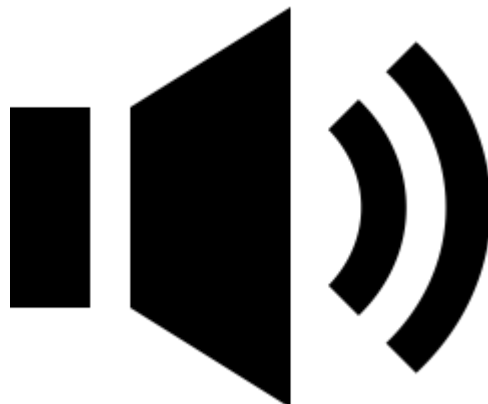
Ze względu na duże okna, najjaśniej jest na korytarzu.

W Sali Wystaw Czasowych znajdują się dodatkowo oświetlone obiekty.

Zobaczysz tam też film wyświetlany z projektora.

Wskazówki sensoryczne – dźwięk

Po wejściu do Muzeum, w holu Dworca Morskiego, usłyszysz dźwięki lasu tropikalnego.

W Sali Wystaw Czasowych obejrzysz na dużym ekranie film z dźwiękiem.

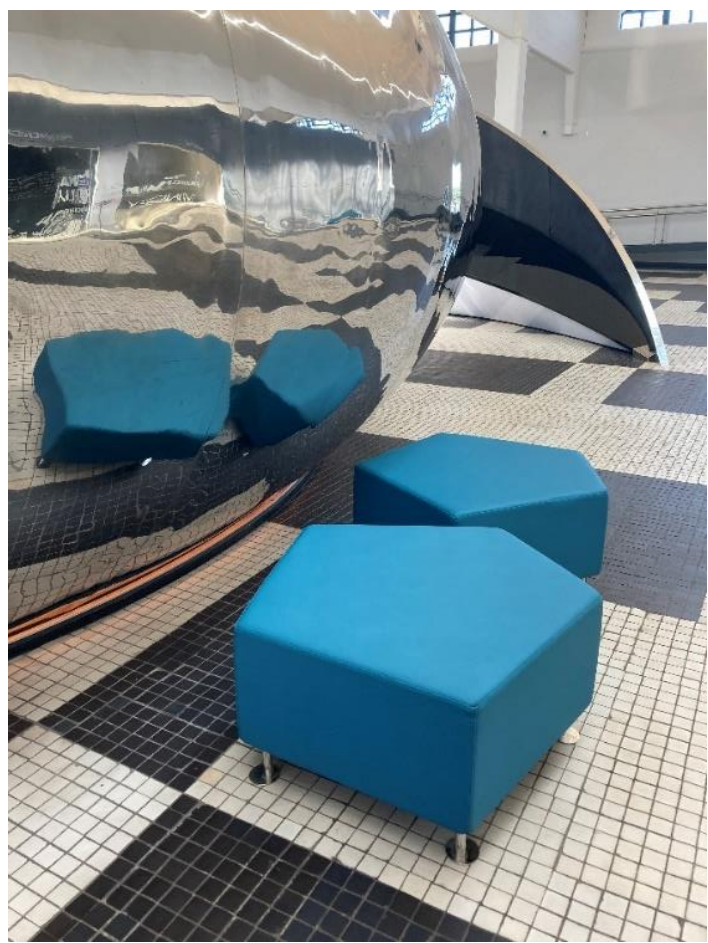
Wskazówki dodatkowe – miejsca do odpoczynku

Na wystawie zobaczysz turystyczne krzesła.

Możesz na nich usiąść i odpocząć.

W całym muzeum możesz odpocząć na siedzeniach o geometrycznych kształtach.

Część II. Wystawa „Klimaks”

| Korytarz

Klimaks – co to znaczy?

Klimaks to końcowy etap rozwoju środowiska przyrodniczego, na przykład lasu. Na tym etapie mamy stan równowagi i różnorodności.

Omówimy ten etap rozwoju na przykładzie człowieka i jego domu:

Człowiek, żeby żyć wygodnie i czuć się bezpiecznie, buduje dom.

Potem urządza ten dom tak, żeby mieszkać komfortowo.

Kiedy etap wykańczania i urządzania domu jest skończony, człowiek osiąga stan równowagi – klimaks.

Żyje bezpiecznie, wygodnie. Jest zadowolony.

Jednak to nie koniec. W domu czasem zachodzą zmiany – te dobre, i te nieprzyjemne.

Pojawiają się nowe rzeczy, dekoracje i meble. Zmieniają się osoby mieszkające w domu.

Zdarzają się wypadki losowe, na przykład powódź.

Wszystkie te zmiany powodują, że człowiek traci stan równowagi.

Ponownie dąży do stanu, w którym ma stan równowagi i żyje mu się wygodnie.

Porównamy teraz dom człowieka do lasu:

Las to środowisko przyrodnicze, które jest domem dla różnych zwierząt i roślin.

Kiedy mieszkańcy lasu żyją spokojnie i bezpiecznie, to znaczy, że osiągnęli stan równowagi – klimaks.

Z czasem las ulega zmianom i ten stan jest zachwiany.

Na zmiany w lesie wpływ mają **między innymi**:

- zmieniający się klimat,
- czynniki atmosferyczne: wiatr, woda,
- dojrzewanie i śmierć organizmów żyjących w lesie, na przykład przewracanie się drzew,
- narodziny nowych organizmów,
- działalność człowieka (wycinanie drzew, sadzenie innych gatunków roślin, zmienianie nurtu rzeki).

Las ze względu na te zmiany będzie znowu się rozwijać.

Musi zaakceptować nową różnorodność.

Będzie przechodzić kolejne etapy, żeby ponownie osiągnąć stan równowagi – klimaks.

Wystawa "Klimaks" opowiada o zmianach w środowisku przyrodniczym Ameryki Południowej:

Środowisko Ameryki Południowej było poukładane i trwało w stanie równowagi.

Jednak wszystko uległo zmianie, gdy zamieszkali tam osadnicy z Europy, na przykład Polacy.

Skrzynka Warda

Różne rośliny potrzebują różnych warunków do rozwoju.

Dlatego niektóre rośliny rosną w Europie, a inne na przykład w gorącej Afryce.

Ludzie zawsze chcieli mieć w swoich domach ciekawe rośliny.

Z tego powodu rozwinął się handel roślinami z innych krajów.

Dawniej przewożenie roślin było trudniejsze niż teraz.

Rośliny podróżowały statkami.

Transport był długi.

Rośliny w trakcie podróży często umierały.

Dodatkową trudnością okazała się uprawa roślin już na miejscu.

Ludzie szukali sposobu na ich bezpieczny transport i uprawę.

Jednym z nich był doktor Nathaniel Ward – angielski lekarz i botanik.

Pewnego dnia Doktor Ward zauważył, że w szklanym pojemniku rozwija się roślina.

Okazało się, że są tam dla niej idealne warunki.

Roślina otrzymywała to, czego potrzebuje do życia – wilgoć i ciepło.

Doktor Ward zbudował szklaną skrzynkę, w której można było trzymać rośliny przez długi czas.

Dzięki temu możemy kupić rośliny pochodzące z dalekich krajów, na przykład nowe rodzaje storczyków.

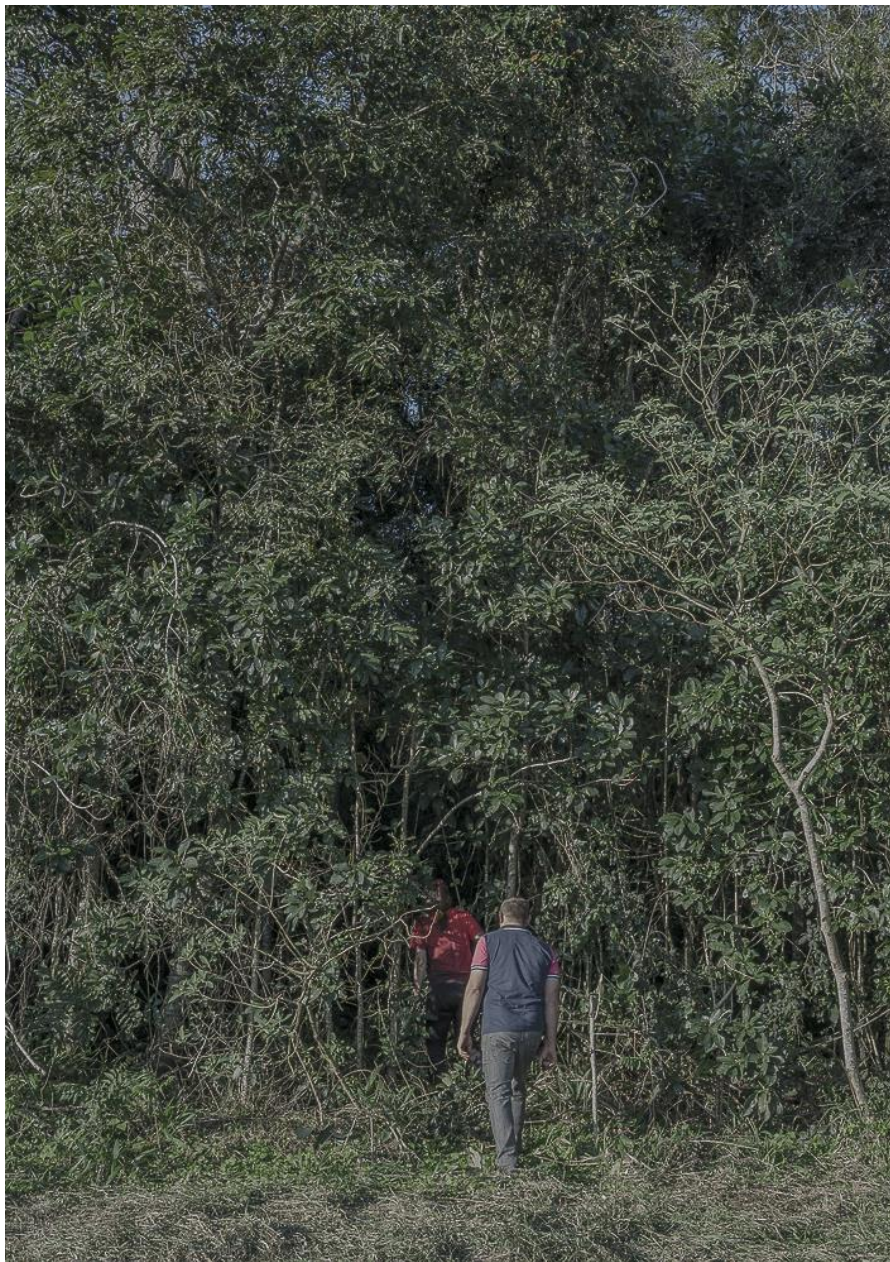
Zobaczysz je na wystawie.

Dzięki wynalazkowi Doktora Warda możemy sadzić rośliny, które naturalnie u nas nie rosną.

Poprzez sadzenie nowych roślin w naszym środowisku zmienia się nasze otoczenie i krajobraz. Wprowadzamy zmiany.

Las

Dużą część Ameryki Południowej zajmują lasy.

Kiedy emigrujący Polacy przyjechali do Ameryki Południowej, potrzebowali ziemi.

Z tego powodu Polacy mieszkający na tym terenie zajmowali się wycinką lasów.

Lasy były wycinane pod uprawy.

Niektórzy uprawiali na nowej ziemi rośliny, których w Polsce nie znano, na przykład yerba mate.

Yerba mate to zioło, z którego robi się cenny napar do picia.

Napar podaje się w specjalnych kubkach do yerba mate.

Taki kubek zobaczysz poniżej.

Terytoria

W czasie, gdy Polacy emigrowali do Ameryki Południowej,
Polska nie istniała na mapach świata.

Polacy w nowym środowisku trzymali się razem.

Przeprowadzka sprawiła, że znów mogli się czuć Polakami.

Migracje – przemieszczanie się ludzi

Podróż do Ameryki Południowej odbywała się na statku.

Emigranci musieli zabierać ze sobą z Polski różne przedmioty.

Przewozili je w dużych drewnianych skrzyniach.

Po przybyciu do portu czasem odkrywali, że ich rzeczy zostały skradzione i zastąpione kamieniami.

Musieli zaczynać życie w nowym kraju nie mając niczego.

Kolonizacja

Kolonizacja to zakładanie nowych osad przez osoby z innych krajów.

Polacy zakładali w Ameryce Południowej swoje osady.

Domy w Ameryce Południowej różniły się od polskich.

Polacy ozdabiali swoje domy tak, aby przypominały domy polskie.

Na wystawie zobaczysz zdjęcia takich domów.

Adaptacja

Emigranci musieli dostosować się do życia w nowych warunkach.

Nazywamy to adaptacją.

Poznawali naturę, nowe rośliny i zwierzęta.

Uczyli się wielu nowych rzeczy.

Na przykład poznawali nowe języki.

W Brazylii mówili po portugalsku, a w Argentynie po hiszpańsku.

11. SŁOWA I ZDANIA HISZPAŃSKIE,

78

których każdy powinien się nauczyć podczas podróży do Argentyny.

Lekcja pierwsza.

Po polsku	Po hiszpańsku	
	mówi się:	pisze się:
Chce	Kjero	quiero
Praca (robota)	Trabacho	trabajo
Jeść	Komer	comer
Pić	Beber	beber
Pieniądze	Dinero	dinero
Chcę jeść	Kjero komer	quiero comer
Chcę roboty	Kjero trabacho	quiero trabajo
Chcę roboty i pieniądze	Kjero trabacho i dinero	quiero trabajo y dinero
Chleb	El pan	el pan
Mleko	La leche	la leche

Masło	La manteca	la manteca
Jajka	Los uebos	los huevos
Mięso	La karne	la carne
Kartofle	Las papas	las papas
Kapusta	La kol	la col
Słonina	El tosjino	el tocino
Chcę chleba	Kjero pan	quiero pan
Stół	La mesa	la mesa
Szafa	El armario	el armario
Łóżko	La kama	la cama
Poduszka	La almoada	la almohada
Lampa	La lampara	la lampara
Piec	La estufa	la estufa
Miotła	La eskoba	la escoba

Kohabitacja

Kohabitacja to inaczej życie razem.

Polacy przybyli do krajów, w których byli już mieszkańcy.

Nowi i pierwsi mieszkańcy Ameryki Południowej musieli nauczyć się mieszkać obok siebie i szanować.

Polacy uczyli się też korzystać z naturalnych warunków środowiska Ameryki Południowej.

Na przykład przechowywali przetwory w zimnych rzekach i wodospadach. Pozwoliło to utrzymać świeżość jedzenia.

Środowisko

Polacy zmieniali lokalną przyrodę.

Sadzili w Ameryce rośliny znane im z Polski.

Przykładem jest sosna. To drzewo, które często występuje w polskich lasach.

Poznawali też nowe rośliny i zwierzęta.

Na jednym ze zdjęć zobaczysz mężczyznę z papugą.

Papugi to ptaki, których wiele żyje w Ameryce Południowej.

Kiedyś nie były w Polsce znane.

Czy udało Ci się znaleźć to zdjęcie?

Dziedziczność

Emigranci zabierali z Polski różne przedmioty.

Były to najczęściej zdjęcia, listy i inne pamiątki.

Przypominały im o rodzinie i o kulturze kraju, z którego pochodzili.

Zabierali ze sobą na przykład portrety rodzinne. Były one często malowane na podstawie zdjęć.

Takie obrazy to monidła.

Przykład monidła widzisz na zdjęciu poniżej.

Ewolucja – zmiany zachodzące w czasie

Polacy mieszkali w Ameryce Południowej w nowym środowisku i innych warunkach niż dotąd znali.

Mimo to zachowali na emigracji swoje tradycje.

Dzieląc się nimi, wpływali na kulturę kraju, w którym mieszkali.

Powstawały polskie grupy taneczne i muzyczne.

Polacy zakładali swoje organizacje i organizowali festiwale.

Czekając na śnieg

Polacy byli przyzwyczajeni do ostrych zim.

W podróż do Ameryki Południowej zabierali ze sobą ciepłą odzież i pościel.

Nie wiedzieli, że pogoda jest tam dużo cieplejsza.

Te przedmioty nie były im potrzebne tak bardzo jak w Polsce.

Część III. Wystawa „Klimaks”

| Sala Wystaw Czasowych

Bioróżnorodność – siła w różnorodności

Na Ziemi występują różne formy życia. Istnieją różne rodzaje zwierząt i roślin.

Występowanie wielu różnorodnych roślin i zwierząt w jednym miejscu nazywamy bioróżnorodnością.

Przykładem bioróżnorodności jest łąka.

Na łące żyją różne rośliny. Mogą to być maki, rumianki, stokrotki.

Spotkamy na niej też różne zwierzęta. Zobaczymy na przykład mrówki, motyle, żaby, bociany.

Łąka jest bardziej różnorodna niż pole, na którym rosną tylko ziemniaki.

Im bardziej zróżnicowane środowisko przyrodnicze, tym jest silniejsze i stabilniejsze.

Bioróżnorodne środowisko lepiej funkcjonuje i jest bardziej odporne na zachodzące zmiany.

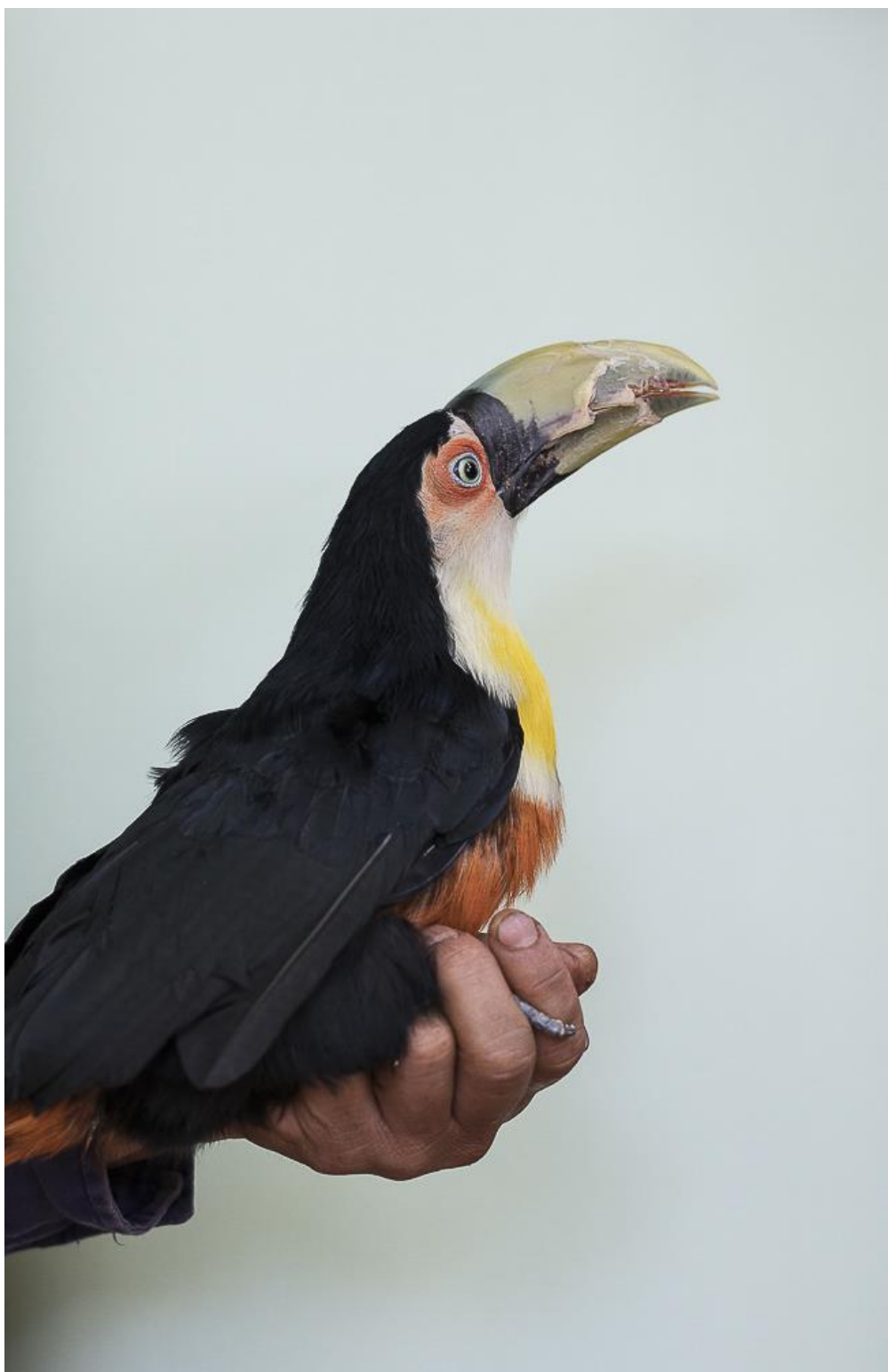

W poszukiwaniu nowych gatunków

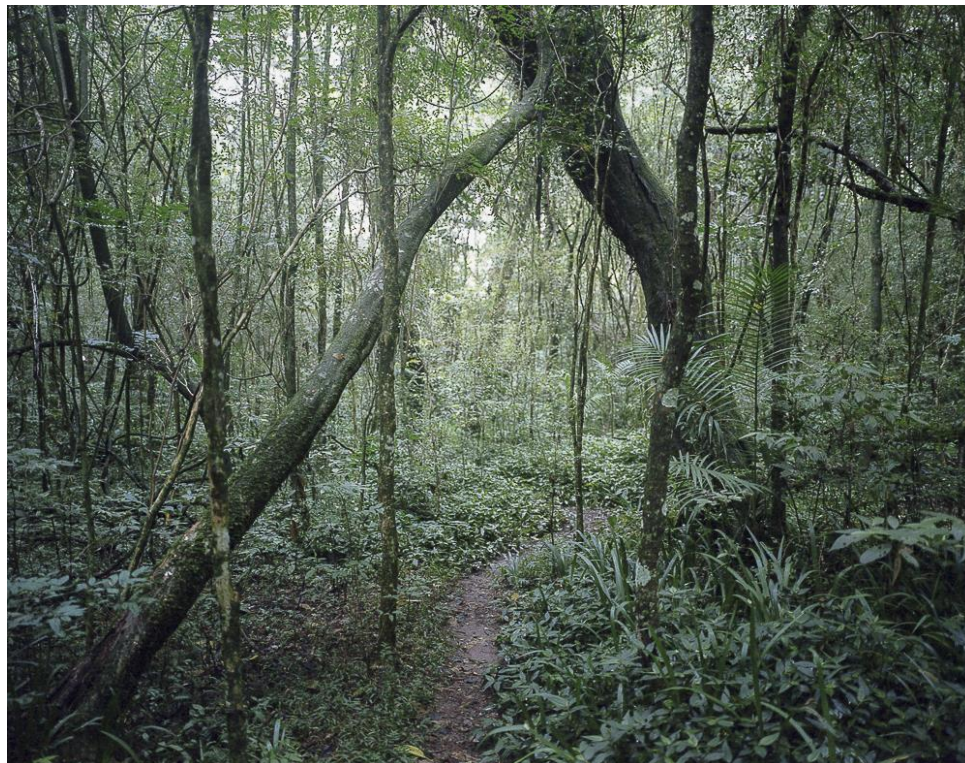
Różnorodnością roślin i zwierząt żyjących w Ameryce Południowej zajmuje się Fundacja Biodiversitatis.

Pracują w niej osoby, które badają lasy Ameryki Południowej.

Robią to po to, aby ochronić mieszkające tam rośliny i zwierzęta.

Tropikalny las deszczowy

Las występujący w Ameryce Południowej, to tropikalny las deszczowy.

Jest to bardzo gęsty, bujny i wilgotny las.

Zajmuje duży obszar tego kontynentu.

Na mapie poniżej jest zaznaczony w kolorze zielonym:

Tropikalny las deszczowy znacznie różni się od lasów w Polsce.

Jest też dużo bogatszy w gatunki roślin i zwierząt.

Las tropikalny, tak jak polski las, składa się z różnych warstw i rodzajów roślin.

Niektóre z nich są bardzo wysokie.

Na wystawie zobaczysz, jakie rośliny rosną w tropikalnym lesie deszczowym.

Epifitarium

Epifitarium to pojemnik na epifity.

Epifity to rośliny, które rosną na innych roślinach i wykorzystują je jako podpory. Epifity chwytają się podpór specjalnymi korzeniami.

Rośliny te pełnią bardzo ważną rolę w deszczowych lasach tropikalnych.

Są domem dla mniejszych zwierząt. Gromadzą w liściach i kwiatach wodę oraz są pokarmem dla różnorodnych zwierząt.

Epitafium zobaczysz na wystawie w Sali Wystaw Czasowych.

Przykładem epifitów są storczyki.

Na wystawie zobaczysz ich kilka różnych rodzajów.

Największe zróżnicowanie storczyków występuje w tropikalnych lasach Ameryki Południowej.

Na zdjęciu poniżej zobaczysz przykład storczyka.

Możesz na nim zobaczyć korzenie, którymi storczyk chwytą się podpory.

Zielona katastrofa

Lasy tropikalne są bardzo ważne, bo żyje w nich dużo różnych roślin i zwierząt.

Występuje tam jedna z największych bioróżnorodności na Ziemi.

Lasy te mają duże znaczenie dla zachowania równowagi środowiska przyrodniczego na całym świecie.

Niestety ludzie wycinają lasy i tworzą w ich miejscu uprawy roślin albo drogi.

Przez takie działanie zanika różnorodność gatunków.

Rośliny i zwierzęta tracą swoje domy.

Nie mają gdzie się przenieść.

Jest zachwiana równowaga.

W stronę równowagi

Zespół Fundacji Biodiversitatis kupił fragment lasu w Ameryce Południowej.

Będzie badać występujące w nim zwierzęta i rośliny.

Ochrona lasu tropikalnego jest bardzo ważna.

Drzewa oczyszczają powietrze. Mogą być domem dla różnych zwierząt.

Z roślin tworzone są leki.

Część roślin chętnie zjadamy. Przykładem są banany i kakao, pochodzące właśnie z lasów Ameryki Południowej.

Autorzy i autorki

Książki mają autorów, filmy reżyserów, a wystawy kuratorów.

Kurator wymyśla o czym będzie opowiadać wystawa, z czego powinna się składać, jak ma wyglądać. Pracuje z zespołem, w którym są różni twórcy, koordynatorzy, producenci, i razem z nimi tworzy ekspozycję.

Kuratorem wystawy czasowej „Klimaks” jest **Maksymilian Bochenek**.

Autorką przewodnika jest **Marta Otrębska**.

Przewodnik powstał z pomocą **Maksymiliana Bochenka, Pauli Nastaly, Barbary Milewskiej** oraz **uczniów i uczennic Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Gdyni**.

Zdjęcia i grafiki posiadają teksty alternatywne. Teksty alternatywne pomagają osobom z niepełnosprawnością wzroku odczytać treści obrazów.

Teksty alternatywne napisały **Marta Otrębska i Anna Wróblewska**.

Poprawność tekstów alternatywnych sprawdził **Jakub Nowicki**.

Zdjęcia i grafiki pokazane w tym przewodniku pochodzą:

- ze zbiorów Muzeum Emigracji w Gdyni,
- z wystawy „Klimaks”,
- z zasobów udostępnianych w Domenie Publicznej.

Udostępnienie w Domenie Publicznej oznacza, że autorzy i autorki pozwalają korzystać ze zdjęć i grafik bezpłatnie i bez ograniczeń.